

K E N D E L S E

Marius Hansen A/S  
(advokat Torben Brøgger, Århus)

mod

Forskningsministeriet  
(Kammeradvokaten ved advokat Kurt Bardeleben)

Den 26. marts 1998 udbød indklagede, Forskningsministeriet, som offentligt udbud efter direktiv 93/37 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter (Bygge- og anlægsidektivet) 9 fagentrepriser i forbindelse med opførelsen af en laboratoriebygning på ca. 4.000 m<sup>2</sup> ved Danmarks Farmaceutiske Højskole i København. En af fagentrepriserne var »Lukningsentreprisen« omfattende bygningsstål, skærmteglsbeklædning, metal/glas facade, udvendige døre og vinduer og tagbelægning inkl. isolering. Det var i udbudsbekendtgørelsen anført, at tildelingskriteriet var laveste pris, jf. Bygge- og anlægsidektivets artikel 30, stk. 1, litra a.

I udbudsbekendtgørelsen var det anført, at sidste frist for modtagelsen af tilbud var mandag den 18. maj 1998. Ved fristens udløb havde indklagede modtaget tilbud på lukningsentreprisen fra følgende 4 virksomheder:

- |                                 |                |
|---------------------------------|----------------|
| 1. Marius Hansen A/S            | 9.493.000 kr.  |
| 2. Kai Andersen A/S             | 9.572.700 kr.  |
| 3. E.K. Viktoria A/S            | 10.374.997 kr. |
| 4. Eiler Thomsen Alufacader A/S | 12.913.696 kr. |

Den 3. juli 1998 besluttede indklagede at indgå kontrakt med Kai Andersen A/S, og der blev herefter samme dag indgået kontrakt mellem parterne.

Den 10. juli 1998 indgav, Marius Hansen A/S, klage over indklagede til Klagenævnet for Udbud. Klageren fremsatte samtidig anmodning om, at Klagenævnet i medfør af lov om Klagenævnet for Udbud § 10, stk. 1, skulle beslutte, at klagen skal have opsættende virkning. Den 27. juli 1998 besluttede Klagenævnet ikke at tillægge klagen opsættende virkning.

Klageren har nedlagt følgende påstande:

#### Påstand 1.

Klagenævnet skal fastslå, at indklagede har handlet i strid med Bygge- og anlægsdirektivet ved at tage tilbudet fra Kai Andersen A/S i betragtning, uagtet tilbudet indeholdt følgende forbehold: »Entreprenørforeningens standardforbehold af november 1995 incl. faglige forbehold forudsættes gældende for denne entreprise.«

#### Påstand 2.

Klagenævnet skal fastslå, at indklagede har handlet i strid med princippet om ligebehandling i Bygge- og anlægsdirektivet ved inden ministeriet besluttede at tildele Kai Andersen A/S kontrakten at have forhandlet med denne tilbudsgiver således at forbeholdet i tilbudet »Entreprenørforeningens standardforbehold af november 1995 incl. faglige forbehold forudsættes gældende for denne entreprise.« blev ændret og suppleret med følgende forbehold: »Entreprenørforeningens standardforbehold af november 1995 i den udstrækning de ikke strider mod udbudsmaterialet«.

#### Påstand 3.

Klagenævnet skal fastslå, at indklagede har afskåret sig fra efterfølgende at påberåbe sig følgende 4 bestemmelser i klagerens tilbud, som indklagede ved den oprindelige vurdering af klagerens tilbud færdigbehandlede og alle prissatte til 0 kr.:

- h. »F 30-partier udføres i system Fw 50 med indbygget stålkonstruktion i princip som vist på vedlagte MH-skitse 1138-10.«
- i. »Tilsætninger og sålbænke udføres i 2 mm. bukket aluminium.«
- j. »Kun facadedør i stueetagen forsynes med el-slutblik og karmdørlukker.«
- k. »at F 30-partier som vist og beskrevet på vedlagte MH-skitse nr. 1138-10 kan godkendes af de lokale brandmyndigheder.«

Påstand 4.

Klagenævnet skal fastslå, at indklagede har handlet i strid med Bygge- og anlægsdirektivet ved at anse følgende 7 bestemmelser i klagerens tilbud som forbehold og som følge heraf at have prissat dem:

- a. »Drypnæse udføres i ubehandlet 2 mm rustrit stål« – prissat til 5.000 kr.
- b. »Aluminium leveres pulverlakeret i ral 9006 eller 9007 metallic« – prissat til 10.000 kr.
- c. »Der er under tagdækningsarbejdet alene medregnet afdækning i forbindelse med egne arbejder og én dagsproduktion« – prissat til 75.000 kr.
- d. »Der er ikke røgventilation til type 7« – prissat til 5.000 kr.
- e. »Der udføres røg-komfortventilation på i alt 6 topstyret udadgående vinduer i type F 10 og F 12 fordelt med:  
4 stk. tandemkædemoter  
2 stk. solokædemotor « – prissat til 0 kr.
- f. »at underlagskonstruktion for teglsten er en systemleverance i stål og aluminium i henhold til MH-standard« – prissat til 0 kr.
- g. »at prøver og Mock-up er indregnet med i alt kr. 50.000,00 excl. moms.« – prissat til 0 kr.

Påstand 5. (subsidiær i forhold til påstand 3)

Klagenævnet skal fastslå, at indklagede har handlet i strid med Bygge- og anlægsdirektivet ved at anse følgende 4 bestemmelser i klagerens tilbud som forbehold og som følge heraf at have prissat dem:

- h. »F 30-partier udføres i system Fw 50 med indbygget stålkonstruktion i princip som vist på vedlagte MH-skitse 1138-10.«
- i. »Tilsætninger og sålbænke udføres i 2 mm. bukket aluminium.«
- j. »Kun facadedør i stueetagen forsynes med el-slutblik og karmdørlukker.«
- k. »at F 30-partier som vist og beskrevet på vedlagte MH-skitse nr. 1138-10 kan godkendes af de lokale brandmyndigheder.«

Indklagede har nedlagt påstand om, at klagen ikke tages til følge.

Ad påstand 1 og 2.

Tilbudet fra Kai Andersen A/S, der var vedlagt Entreprenørforeningens faglige standardforbehold vedrørende »Tagdækningsarbejder«, indeholder følgende forbehold:

»Entreprenørforeningens standardforbehold af nov. 1995 incl. faglige forbehold forudsættes gældende for denne entreprise.«

Dette forbehold indgår i kontrakten af 26. juni 1998, hvor det imidlertid er suppleret af følgende forbehold:

»Entreprenørforeningens standardforbehold af november 1995 i den udstrækning de ikke strider mod udbudsmaterialet«.

Entreprenørforeningen, Byggeriets Arbejdsgivere, ELFO og Dansk VVS har i november 1995 udsendt 8 standardforbehold. Disse 8 standardforbehold indeholder dels et generelt afsnit, som er fælles for alle de 8 standardforbehold, dels et individuelt afsnit benævnt »Faglige forbehold«. De 8 individuelle afsnit vedrører følgende: Murer- og betonarbejde, Membranisoleringer, Isoleringsarbejder, Tagdækningsarbejde, VVS-arbejde, El-arbejde, Metalarbejde og Tømrer- og snedkerarbejde.

Det fremgår at et notat af 8. juni 1998 vedrørende en gennemgang af Kai Andersen A/S' forbehold, som indklagedes tekniske rådgiver har udarbejdet, at det pågældende forbehold er prissat til 0 kr.

Det er oplyst, at tilbudene fra de 9 tilbudsgivere, som indklagede besluttede at indgå fagentreprisekontrakt med, alle indeholdt et forbehold svarende til det forbehold, som var indeholdt i tilbudet fra Kai Andersen A/S. Da indklagede havde besluttet, hvilke 9 tilbudsgivere der skulle indgås fagentreprisekontrakt med og meddelt de pågældende tilbudsgivere dette, kontaktede indklagede telefonisk de 9 tilbudsgivere med forespørgsel, om de ville acceptere, at kontrakterne yderligere indeholdt følgende passus: »Entreprenørforeningens standardforbehold af november 1995 i den udstrækning de ikke strider mod udbudsmaterialet.« 8 af tilbudsgiverne accepterede, at denne passus indgik i kontrakten, og disse 8 kontrakter kom derfor til at indeholde denne passus, mens den sidste kontrakt blev udformet uden denne passus.

Klageren har vedrørende påstand 1 gjort gældende, at Kai Andersen A/S med den valgte formulering »incl. faglige forbehold« har taget et forbehold, som ikke alene omfatter de generelle forbehold og de specielle forbehold, der findes i de 8 standardforbehold fra november 1995, men også omfatter såvel alle andre eksisterende brancheforbehold som alle individuelle forbehold, som materialeleverandører, underentreprenører m.v. måtte have taget i forbindelse med entreprisen. Dette indebærer, at rækkevidden af forbeholdet er helt uoverskuelig for udbyderen. For det første vil udbyderen ikke have overblik over, hvilke faglige forbehold det pågældende forbehold overhovedet omfatter, og for det andet vil det være svært eller umuligt at vurdere den økonomiske rækkevidde af forbeholdene. Risikoen for, at den økonomiske rækkevidde af et forbehold er usikker, påhviler den tilbudsgi-

ver, som har taget forbeholdet, og indklagede har med hensyn til de pågældende forbehold måttet tage højde for, at forbeholdet under visse omstændigheder kunne medføre, at en økonomisk risiko af ubestemt, men betydelig størrelse kunne blive væltet over på bygherren. Forbeholdet gør således Kai Andersen A/S' tilbud ukonditionsmæssigt, og indklagede har derfor været såvel berettiget som forpligtet til at undlade at tage Kai Andersen A/S' tilbud i betragtning.

Indklagede har heroverfor i første række gjort gældende, at det pågældende forbehold kun omfatter det standardforbehold, som var vedlagt tilbudet – nemlig det faglige standardforbehold vedrørende »Tagdækningsarbejde« – men hverken de øvrige 7 faglige standardforbehold eller andre standardforbehold eller individuelle forbehold fra underentreprenører, materialeleverandører m.v. Indklagede har i anden række gjort gældende, at det pågældende forbehold kun omfatter de 8 standardforbehold af november 1995 fra Entreprenørforeningen m.fl., men derimod hverken andre standardforbehold eller individuelle forbehold fra underentreprenører, materialeleverandører m.v. I begge tilfælde er rækkevidden af forbeholdet imidlertid begrænset og overskuelig, og indklagede har derfor hverken været forpligtet eller berettiget til på grund af dette forbehold at undlade at tage tilbudet fra Kai Andersen A/S i betragtning som ukonditionsmæssigt.

Klageren har vedrørende påstand 2 gjort gældende, at indklagede efter modtagelsen af tilbudet og inden indgåelsen af kontrakten med Kai Andersen A/S har forhandlet kontraktsvilkårene med denne tilbudsgiver med det resultat, at kontrakten vedrørende Entreprenørforeningens standardforbehold fik et andet indhold end tilbudet fra Kai Andersen A/S, og at indklagede ved denne forhandling har handlet i strid med ligebehandlingsprincippet.

Indklagede har ikke bestridt at have forhandlet med Kai Andersen A/S med henblik på, at kontrakten mellem parterne vedrørende Entreprenørforeningens standardforbehold skulle have det indhold, som den rent faktisk fik, men indklagede har gjort gældende, at denne forhandling dels under hensyn til, at den blev gennemført efter, at indklagede havde besluttet, at der skulle indgås kontrakt med Kai Andersen A/S som den tilbudsgiver, hvis tilbud havde den laveste pris, dels under hensyn til indholdet af den ændring af kontrakten, som var et resultat af forhandlingen, ikke er i strid med ligebehandlingsprincippet.

Ad påstand 4 og 5.

ad a.

I udbudsbetingelserne er anført følgende:

»Drypnæser

Over vindue 2mm rustfrit, syrefast profil med udformning som angivet på detailtegning.

Under vindue 2mm rustfrit, syrefast profil med udformning som angivet på detailtegning.«

I klagerens tilbud er under »Udførelse« anført følgende:

»Drypnæser udføres i ubehandlet 2 mm rustfrit stål.«

I en skrivelse af 17. juli 1998 fra indklagedes tekniske rådgiver (Erik Møllers Tegnestue A/S anført som EMT) til indklagede hedder det:

»Hermed fremsendes analyse og kapitalisering af Marius Hansen-forbehold, idet de i HM's tilbuds-brev af 15. maj 1998 anførte forudsætninger og udførelser, der er i strid med udbudsprojektet, af EMT betragtes som forbehold, idet disse er en reservation over for udbudsmaterialets vilkår med økonomiske konsekvenser for bygherren til følge.

.....

MH tilbyder drypnæser i ubehandlet 2 mm rustfrit stål. Projektet foreskriver drypnæser i overfladebehandlet rustfrit stål. Der henvises til tegn. 30(21)5.01, side 1, 2 og 17. Drypnæser over vinduer omfatter i alt ca. 360 lbm a kr. 15,-, i alt kr. 5.000,-.«

I en skrivelse af 21. august 1998 fra klageren til klagerens advokat hedder det :

»Beskrivelsen bilag 4.4 angiver: Drypnæser over og under vindue 2 mm rustfrit, syrefast profil med udformning som angivet på detailtegning.

Dette er præcist hvad MHF tilbyder. Vi har følt os foranlediget til at præcisere dette punkt idet tegningsmaterialet (bilag 4.1, 4.2 og 4.3) viser de samme drypnæser udført i såvel 2 mm rustfrit stål, 3 mm rustfrit stål og 4 mm galvaniseret u-stålprofil og med en ikke nærmere defineret overfladebehandling.

Det forekommer os i øvrigt ulogisk at man ønsker afdækninger, drypnæser m.v. udført i rustfrit stål, hvilket er en kostbar løsning, når facadeelementerne og dertil hørende tilsætninger er udført i aluminium både ud- og indvendig.«

ad b.

I udbudsbetingelserne er anført følgende:

»Overfladebehandling

.....

Alu-facade, vinduer og dørprofiler i DC metal.

Alu-tilsætninger i DC metal.

Ståldøre i DC metal, bundkarm aluzinkbelagt.«

I klagerens tilbud er under »Udførelse« anført følgende:

»Aluminium leveres pulverlakeret i ral 9006 eller 9007 metallic.«

I den nævnte skrivelse af 17. juli 1998 fra indklagedes tekniske rådgiver er anført:

»I henhold til bygningsbeskrivelsen, pkt. LUK(31.1.)4.06, (31.1)4.07, (31.1)4.11, (31.1)4.15, (31.1)4.16 og (31.1)4.17 skal facader i alle dele lakeres med en speciel DC-metalbehandling.

Den projekterede overfladebehandling er dyrere end en almindelig overfladebehandling, og den i MH's tilbud indregnede pulverlakering i RAL 9006 eller 9007 metallic kan ikke accepteres.

Merprisen er indhentet af EMT hos kvalificeret vinduesproducent. Prisen er af denne oplyst til ca. 15–19.000 kr. afhængig af glanstal m.v. EMT har valgt at prissætte forsigtigt, derfor kr. 10.000,–.«

I den nævnte skrivelse af 21. august 1998 fra klageren hedder det:

»Ved nærmere undersøgelse har vi erfaret at betegnelsen DC metal er en pulverlak, der er nyudviklet af fa. Schüco i 5 lagerførte farvenuancer. Produktet markedsføres af malerfirmaet Dan Color i Them. Der er ingen prisforskel mellem de tilbudte matallic pulverlakker og den beskrevne DC metal. Se bilag 5.1, 5.2, 5.3 og 5.4.«

#### Ad c.

I udbudsbetingelserne er anført følgende:

»Vinterforanstaltninger

Foranstaltninger ved tagarbejder:

- Vandtæt lukning af kanter langs delvis udført tagdækning ved afkast og sternkanter inkl. senere fjernelse.«

»Arbejdet udføres i henhold til følgende:

.....

Vejledning om vinterbyggeri. Byggestyrelsen nr. 75 af september 1985.«

»Midlertidig afdækning mod vejrlig

Under nærværende entreprise udføres afdækning med presenninger af ikke færdig-lukkede tag- og stern i hele byggeperioden mod vejrlig. Det skal sikres, at regn- og smeltevand fra presenninger og tagpapbelagte arealer ledes bort fra bygningerne via midlertidige afløb og nedløb, der ligeledes etableres af tagentreprenøren.«

I klagerens tilbud er under »Forudsætninger« anført følgende:

»at der under tagdækningsarbejdet alene er medregnet afdækning i forbindelse med egne arbejder og én dagsproduktion.«

Den nævnte skrivelse af 17. juli 1998 fra indklagedes tekniske rådgiver er anført:

»MH's forbehold i forhold til midlertidig lukning mod vejrlig er, at der i MH's tilbud kun er medregnet »afdækning i forbindelse med egne arbejder og én dagsproduktion.«

Iht. bygningsdelsbeskrivelsen, pkt. LUK(47) 4.34, skal der i tilbud være medregnet »afdækning med presenninger af ikke færdig-lukket tag og stern i hele byggeperioden mod vejrlig. Det skal sikres, at regn- og smeltevand fra presenninger og tagpapelbelagte arealer ledes bort fra bygningerne via midlertidige afløb og nedløb, der ligeledes etableres af tagentreprenøren.

Den midlertidige afdækning af tagfladerne skal foregå i perioden marts og april 1999. Tagfladerne er ca. 960 m<sup>2</sup> fordelt på 3 tage i 2 højder. Der er ca 260 lbm sterne. Der skal etableres ca. 12 midlertidige afløb. Den midterste bygning på tag – teknikrummene skal bygges samtidig med, at bygningen nedenunder holdes tørt. Dette kræver en stor afdækningsindsats af entreprenøren. I tagfladen findes desuden et stort antal huller til gennemføring af ventilationskanaler. Disse huller skal også sikres med afdækninger. Etablering af de midlertidige afdækninger skal ske i flere omgange, og efterhånden som byggeriet skrider frem. Afdækningen skal desuden vedligeholdes hver dag, afdækningerne skal repareres for skader.

Prisskøn:

|                                                                 |              |
|-----------------------------------------------------------------|--------------|
| – Etablering af afdækning i flere omgange,<br>100 timer a 250,– | kr. 25.000,– |
| – Midlertidige afløb: 12 stk. a 1.000,–                         | kr. 12.000,– |
| – Materialer til afdækning                                      | kr. 15.000,– |
| – Daglig vedligeholdelse,<br>40 dg a 3 timer. a 250,–           | kr. 30.000,– |
| I alt                                                           | kr. 82.000,– |

EMT har ud fra denne vurdering skønnet kr. 75.000,–.«

I den nævnte skrivelse af 21. august 1998 fra klageren hedder det:

»Det er en misforståelse når EMT anfører, at MHF til midlertidig lukning mod vejrlig kun har medregnet »afdækning i forbindelse med egne arbejder og én dagsproduktion«. Denne formulering relaterer kun til perioden hvor tagdækningsarbejdet pågår.

Som anført under vinterforanstaltninger (bilag 17.1) er MHF forpligtet til at udføre midlertidig vandtæt lukning af ikke færdig tag, hvilket også er tilbudt under denne post.

MHF har dog valgt en anden midlertidig tætning end den beskrevne afdækning med presenninger, som vi finder uhensigtsmæssig.

Under vinterforanstaltninger er der indregnet strimling med tagpap over alle samlinger og tilslutninger, inclusive nødvendig interimsafvanding. Dette sikrer midlertidig tæt tag i perioden indtil tagdækningsentreprenøren kan påbegynde den afsluttende isolering og tagdækning.

Når tagdækningsentreprenøren påbegynder sit arbejde, vil der som en almindelig fremgangsmetode under tagdækningsarbejdet alene være medregnet afdækning i forbindelse med egne arbejder og én dagsproduktion. Helt præcist sker afdækning i arbejdszonen mellem det færdige tagarbejde og det midlertidig tætnede tag, med bl.a. presenninger.«

Direktør Keld T. Lauritsen, Marius Hansen Facader A/S, har forklaret, at en midlertidig afdækning med presenninger ikke er effektiv. Tilbudet indeholdt derfor i stedet en mere praktisk og effektiv afdækning med pap, som brændes på. Tilbudet omfatter interimafdækning, mens tagdækkeren arbejder, som foreskrevet i udbudsbetingelserne. Udbudsbetingelserne har også bestemmelser om påbrænding af pap, og klagerens tilbud udvider blot anvendelsen af denne metode. I øvrigt er hele denne afdækning indeholdt i udbudsbetingelsernes bestemmelser om »Vinterforanstaltninger«, som klagerens tilbud omfatter.

#### Ad d.

I klagerens tilbud er under »Forudsætninger« anført følgende: »at der ikke er røgventilation til type 7«.

I den anførte skrivelse af 18. juli 1998 fra indklagedes tekniske rådgiver er anført:

»MH forudsætter, »at der ikke er røgventilation for type 7«. Der skal være røg- og komfortventilation af type 7. Skønnet meromkostning, kr. 5.000.«

I den nævnte skrivelse af 21. august 1998 fra klageren hedder det:

»Vi er fortsat uforstående overfor at de fastholder at der skal røg- og komfortventilation til type F7. Der er intet anført herom, hverken i facade- eller elbeskrivelsen. Der er ej heller vist oplukkelige vinduer i F7 hvilket er nødvendigt for etablering af røg- og komfortventilation. (Bilag 19.1 og 19.2). Vi forstiller os ikke at døren som vist skal fungere som røg- og komfortventilation.«

I en skrivelse af 7. september 1998 fra indklagedes tekniske rådgiver hedder det:

»MHF har ikke afgivet tilbud på udbudsprojektet, men har foretaget en vurdering af, i hvilket omfang bygningen skal udstyres med komfort- og røgventilation.

På den baggrund har MHF afgivet tilbud på et mindre komfort- og røg-ventilationsanlæg. I øvrigt henviser MHF her til el-beskrivelsen, hvilket er i modstrid med MHF's forbehold 12.

EMT fastholder sine kommentarer i henhold til EMT-redegørelse af 17. juli 1998.«

#### Ad e.

I Udbudsbetingelserne er anført følgende:

»Levering og montering af 12 motorer som Lumex kædemotorer på 6 vinduer i hovedindgangspartiet.«

I Rettelsesblad nr. 1 af 11. maj 1998 til udbudsbetingelserne er anført følgende:

»Beskrevet levering og montering af 12 stk. motorer ændret til levering og montering af 16 stk. motorer, 2 stk. pr. vindue.«

I klagerens tilbud er under »Udførelse« anført følgende:

»Der udføres røg-komforventilation på i alt 6 topstyret vinduer i type F10 og F12 fordelt med:

4 stk. tandemkædemotorer

2 stk. solokædemotorer.«

I et notat af 8. juni 1998 udarbejdet af indklagedes tekniske rådgivere er anført følgende: ».....er i tilbudsvurderingen sat til 0 kr., men kan muligvis indeholde yderligere fordyrende elementer.«

I den anførte skrivelse af 18. juli 1998 fra indklagedes tekniske rådgiver er anført:

»MH udfører 4 stk. tandemkædemotorer og 2 stk. solokædemotorer til røg- og komforventilation på 6 topstyrede udadgående vinduer i F10 og F12. I henhold til EMT's rettelsesblad 39.01-01 skal der leveres og monteres 16 motorer. Skønnet meromkostning 10 motorer, kr. 16.000.«

I den nævnte skrivelse af 21. august 1998 fra klageren hedder det:

»Til røg og komfortventilation ved 4 store vinduer og 2 små vinduer i facade parti F10 og F12 er der beskrevet levering og montering af 12 motorer (Bilag 7.1), hvilket ved rettelsesblad 39.01-01 er ændret til 16 motorer. 2 stk. pr. vindue!! (Bilag 7.4). Beskrivelsen anfører uændret 6 vinduer!

Via de foreskrevne leverandør Lumex (Bilag 7.2) har vi tilbudt 4 tandem kædemotorer til de 4 store opluk (8 motorer) og 2 enkelt kædemotorer til de 2 små opluk, hvilket både leverandøren og MHF finder er den korrekte løsning.

Den beskrevne udførelse med 2 enkeltmotorer pr. opluk er aldeles uhensigtsmæssig/umulig. Ved de små opluk (bredde ca 50 cm) er der ganske enkelt fysisk ikke plads til 2 motorer. Ved eventuel anvendelse

af 2 enkeltmotorer pr opluk er indstilling af ensartet aktivering meget følsom, ligesom eventuel defekt på den ene motor vil medføre brud på vindue og motorer. De tilbudte tandemmotorer må derfor klart anbefales til større opluk.«

I den nævnte skrivelse af 7. september 1998 fra indklagedes tekniske rådgiver er anført følgende:

»MHF's forbehold er en alternativ løsning til motorbestykning til røg- og komfortventilation på 6 topstyrede, udadgående vinduer i F10 og F12.

EMT har for sammenligningens skyld kapitaliseret dette forbehold, således som det fremgår af EMT's redegørelse af 17. juli 1998.«

#### Ad f.

I klagerens tilbud er under »Forudsætninger« anført følgende:

»at underlagskonstruktion for teglsten er en systemleverance i stål og aluminium i henhold MH-standard.«

I notatet af 8. juni 1998 udarbejdet af indklagedes tekniske rådgivere er anført følgende: ».....er i tilbudsvurderingen sat til 0 kr., men kan muligvis indeholde yderligere fordyrende elementer.«

I den anførte skrivelse af 18. juli 1998 fra indklagedes tekniske rådgiver er anført:

»MH forudsætter, »at underlagskonstruktionen for teglsten er en systemleverance i stål og aluminium i henhold til MH-standard.«. EMT er ikke bekendt med MH-standard for underlagskonstruktion for teglsten og kan ikke prissætte punktet.«

I den nævnte skrivelse af 21. august 1998 fra klageren hedder det:

»En præcisering af begrebet »systemleverance«.«

#### Ad g.

I udbudsbetingelserne er anført følgende:

»Prøveelement

Der udføres følgende prøver som beskrevet i bygningsdelsbeskrivelserne af følgende bygningsdele:

- Facadeparti i aluminium: Profil-prøve – prøvemontage.
- Vinduesparti af aluminium: Profil-prøve – Prøve-montage gælder vindue i skærmteglsfacade og naturstensfacade.
- Skærmteglbeklædning.

.....

Prøvemur

Inden bygningsdelen påbegyndes, udføres en ca. 4 m<sup>2</sup> prøvemur indeholdende samtlige detaljer inkl. hjørnesamling vinduesafslutning. Prøven, som skal danne norm for resten af byggeriet, skal efter godkendel-

se henstå på byggepladsen som reference under hele skærmteglbeklædningens udførelse, og dernæst fjernes efter aftale med tilsynet.

.....

#### Prøve på system

I god tid inden arbejdet påbegyndes, skal entreprenøren fremlægge prøve på det foreskrevne facadepartisystem til endelig godkendelse hos bygherrens tilsyn. Prøven skal i omfang gøre rede for profilering, overfladebehandling, tætning, besætning, thermoruder samt funktion. Prøven kan ikke påregnes at kunne indgå i det færdige byggeri.

#### Prøve på montering

Der udføres prøvemontering af facadeparti visende oplukkelige karmer/rammer, tætning, fugning samt diverse afslutninger. Facadeparti til prøvemontering udtages fra den første almindelige leverance. Prøven, som skal danne norm for resten af entreprisen, skal efter godkendelse af bygherrens tilsyn indgå som en del af den samlede entreprise.«

I klagerens tilbud er under »Forudsætninger« anført følgende:

»at prøver og Mock-up er indregnet med i alt kr. 50.000,00 excl. moms.«

I notatet af 8. juni 1998 udarbejdet af indklagedes tekniske rådgivere er anført følgende: ».....er i tilbudsvurderingen sat til 0 kr., men kan muligvis indeholde yderligere fordyrende elementer.«

I den anførte skrivelse af 18. juli 1998 fra indklagedes tekniske rådgiver er anført:

»MH forudsætter, »at prøver og mock-up er indregnet med i alt kr. 50.000,- ekskl. moms«. Såfremt dette beløb af forskellige grunde, og som evt. også kan tilskrives entreprenørens indsats, ikke er tilstrækkeligt, skal bygherren herefter betale for yderligere prøver m.v.«

I den nævnte skrivelse af 21. august 1998 fra klageren hedder det:

»Da omfang af prøver m.v. ikke er klart defineret i udbuddet (bilag 20.1), har MHF med det anførte beløb tilkendegivet et muligt omfang. Af hensyn til sammenligning af de indkomne tilbud burde der have været en helt specifik definition på prøver, prissat i tilbudslisten. De anfører at kr. 50.000, muligvis ikke er tilstrækkeligt. Modsætningsvis kunne det også være for meget!«

I den nævnte skrivelse af 7. september 1998 fra indklagedes tekniske rådgiver er anført følgende:

»MHF noterer, at omfang af prøver m.v. ikke klart er defineret i udbudsprojektet.

EMT er ikke enig heri, og henviser til bygningsdelsbeskrivelsen pkt. LUK(31.1.)4.22., LUK(31.1.)4.23. og LUK (21)4.32.«

### Ad h og k.

I klagerens tilbud er under »Udførelse« anført følgende:

»F-30 partier udføres i system Fw 50 med indbygget stålkonstruktion som vist på vedlagte MH-skitse 1138-10.«

I klagerens tilbud er under »Forudsætninger« anført følgende:

»at F-30 partier som vist og beskrevet på vedlagte MH-skitse nr. 1138-10 kan godkendes af de lokale brandmyndigheder.«

I notatet af 8. juni 1998 udarbejdet af indklagedes tekniske rådgiver er disse forbehold prissat til 0 kr., men det hedder i notatet:

»Tilbud fra MH er numerisk lavest men indeholder en række forbehold og forudsætninger udover Entreprenørforeningens Standardforbehold som også er gældende for KA's tilbud.

.....

Forbehold og forudsætninger som MH har gjort gældende for sit tilbud er generelt uklare og med til at sløre den egentlige tilbudssum.«

I den nævnte skrivelse af 17. juli 1998 fra indklagedes tekniske rådgiver er anført:

»Vedr. F-30 partier noterer MH, at disse udføres i system FW50. Dette er i overensstemmelse med projekt. MH har desuden vedlagt en skitse mrk. MH-skitse 1138-10.

Projektet foreskriver en udførelse som vist på tegn. 30(21)5.01, side 1, 2, 6, 7, 8, 9, 10 og 11. Denne løsning er med et slankt profil i stedet for MH'S kasseprofil.

Hvorvidt det med medføre økonomiske omkostninger for bygherren at få leveret det ønskede profil kan vanskeligt vurderes.

.....

»MH forudsætter, at »F30-partier som vist og beskrevet på vedlagte MH-skitse nr. 1138-10 kan godkendes af de lokale brandmyndigheder«.

Såfremt myndighederne ikke kan godkende MH's indregnede F30-partier, kan det forventes at ville påføre bygherren ekstraomkostninger, som det er vanskeligt at prissætte på nuværende tidspunkt.«

I den nævnte skrivelse af 21. august 1998 fra klageren hedder det:

»Det er korrekt at projektet foreskrive brandsikre F30 partier udført med et slankt aluprofil i system Schüco FW50. For opnåelse af brandsikkerheden foreskriver beskrivelsen: Partier mrk F30 med specielt stålprofil bag dækkappe. Der er ikke i tegningsmaterialet vist udformning af dette »specielle stålprofil«.

Som anført i beskrivelsen er facadeentreprisen en systemleverance, hvor entreprenøren har det fulde ansvar for konstruktionernes stabilitet og funktion. Det er vor opfattelse at myndighederne ikke vil anerkende den

beskrevne løsning med et slankt aluprofil og en speciel stålprofil bag dækkappe som værende tilstrækkelig for opfyldelse af kravene til F30 partier. Den af MHF vedlagte skitse er en løsningsmulighed der tidligere har været anerkendt som F30 løsning. Prismæssigt er den skitserede og tilbudte løsning væsentlig dyrere end det beskrevne.»

I den nævnte skrivelse af 7. september 1998 fra indklagedes tekniske rådgiver hedder det:

»MHF noterer, at der ikke i tegningsmaterialet er vist udformning af det »specielle stålprofil« bag dækkappe. Det specielle stålprofil er en brandmæssig fastholdelse af glas på udv. side af vindue bag dækkappe. Det er en standardløsning, som Schüco leverer til F30-partier og en løsning som er godkendt af brandmyndighederne.

Den af MHF vedlagte skitse er en løsning, som ikke passer til vindues- og dørpartiernes øvrige detaljer og er derfor ikke acceptabel.

I øvrigt fremgår det af MHF's kommentarer, at MHF er enig i, at den af EMT foreskrevne løsning vil kunne godkendes af myndighederne.»

#### Ad i.

I klagerens tilbud er under »Udførelse« anført følgende:

»Tilsætninger og sålbænke udføres i 2 mm. bukket aluminium.»

I notatet af 8. juni udarbejdet af indklagedes tekniske rådgiver er dette forbehold prissat til 0 kr.

I den nævnte skrivelse af 17. juli 1998 fra indklagedes tekniske rådgiver er anført:

»MH har indregnet både tilsætninger og sålbænke i 2 mm bukket aluminium.

Når MH anvender betegnelse sålbænke, må EMT opfatte det som værende drypnæsen under vinduerne.

I henhold til tegn nr. 30(21)5.01, side 18, skal »sålbænke« udføres af 40x40x40x4 mm tildannet U-profil, vamtgalv. og lakeret i farve efter aftale.

Omfang sålbænke, i alt 360 lbm. Skønnet merpris 360x50 kr./lbm = kr. 18.000,-.»

I den nævnte skrivelse af 21. august 1998 fra klageren hedder det:

»Det er en fejlagtig opfattelse af EMT når EMT anfører at drypnæseprofilen 40x40x40x4 er betegnet som sålbænk. Med tilsætninger skal forstås aluplader mellem vinduer og tilslutning til andre bygningsdele (bilag 3.1 og 3.2). Sålbænke skal forstås som de på bilag 3.3 viste vandrette alu-inddækninger/bundplader. Den tilbudte løsning med 2 mm bukket aluminium er således i overensstemmelse med udbudsmaterialet.»

I den nævnte skrivelse af 7. september 1998 fra indklagedes tekniske rådgiver hedder det:

»MHF forbehold »Tilsætninger og sålbænke udføres i 2 mm bukket aluminium.«

MHF's definition på sålbænke er de vandrette alu-inddækninger/bundplader som er vist på bilag 3.3., EMT-tegning 30(21)5.01 side 24. Denne tegning er imidlertid et vandret snit i sidekarm i naturstensfacade og viser ikke vandrette alu-inddækninger/bundplader.

EMT opfatter sagen således, at MHF benævner indvendig tilsætning i bundfals som en sålbænk. Dette er fejlagtigt, idet en indvendig bundplade under et vindue er en »vinduesbundplade«. En sålbænk er, iht Politikens Nudansk Ordbog 14. udgave, »fremspring udvendig på mur under vinduer«.

Derfor må EMT fastholde, at sålbænken i den akutte sag er drypnæsen udvendig under vinduer, som i henhold til tegn. nr. 30(21)5.01 side 18 er beskrevet som 40x40x40x4 mm tildannet U-profil, varmgalv. og lakeret i farve efter aftale.

Den af MHF tilbudte løsning med 2 mm bukket aluminium er således en fravigelse af udbudsprojektet og kan ikke accepteres.«

#### Adj.

I klagerens tilbud er under »Udførelse« anført følgende:

»Kun facadedøre i stueetagen er forsynet med el-blik og karmdørlukker.«

I notatet af 8. juni udarbejdet af indklagedes tekniske rådgiver er dette forbehold prissat til 0 kr.

I den nævnte skrivelse af 17. juli 1998 fra indklagedes tekniske rådgiver hedder det:

»MH udfører kun el-slutblik og karmdørlukker på facadedøre i stueetagen.

Iht. bygningsdelsbeskrivelse pkt. LUK(31.1)4.11 er der beskrevet samme besætning for alle facadedøre, dvs. også facadedøre på øvrige etager. Hvad MH vil montere i stedet for el-slutblik er ikke oplyst, og punktet kan derfor ikke prissættes.«

I den nævnte skrivelse af 21. august 1998 fra klageren hedder det:

»El slutblik og karmdørlukkere er som bekendt et låsesystem der via en svagstrømsinstallation muliggør overvågning af åbne/lukke funktion samt styring af adgangskontrol f.eks. via kortlæser og fra en reception.

EMT tolker åbenbart bygningsbeskrivelsen således at der skal indregnes el-slutblik og karmdørlukker på alle facadedøre også i de overliggende etager. Vi anser dette som en fejlfortolkning, idet det ikke har noget

formål at sikre adgangskontrol eller i det hele taget at have adgang fra f.eks. små franske altaner udefra og ind i bygningen.

Til støtte for vort synspunkt kan anføres at der i svagstrømsentreprisen er beskrevet tilslutning til dørene med el-slutblik, og her er der kun el-tilslutning til dør ved hovedindgang samt én dør i hver gavl. El-låsene er iøvrigt indeholdt i svagstrømsentreprisen.

I el entreprisen er der ikke nogen form for eltilslutning overhovedet.

MHF har tolket beskrivelsen således at alle øvrige døre forsynes med Ruko låsekasse forberedt for et hovednøglesystem. (Bilag 8.1).«

I den nævnte skrivelse af 7. september 1998 fra indklagedes tekniske rådgiver hedder det:

»EMT fastholder sine kommentarer i EMT-redeførelse af 17. juli 1998. MHF afgiver ikke tilbud iht. udbudsprojekt, men har foretaget en vurdering af udbudsprojektet og tilbyder en alternativ løsning. MFH understøtter sit synspunkt ved at henvise til svagstrømsbeskrivelsen, hvilket er i modstrid med MHF's forbehold 12.«

#### Ad påstand 4 og 5.

Klageren har gjort gældende, at de bestemmelser i klagerens tilbud, der er anført under a – k, ikke er forbehold, men alene er præciseringer af ufyldstgørende eller uklare tekniske beskrivelser i udbudsbetingelserne, og at indklagede derfor har handlet i strid med EU-udbudsreglerne ved at vurdere disse bestemmelser som forbehold og som følge heraf at prissætte dem. Klageren har nærmere anført, at klageren ikke har forsøgt at betinge sig andre kontraktvilkår end de kontraktvilkår, der fremgår af udbudsbetingelserne, men alene ved afgivelsen af sit tilbud har søgt at afklare en række forhold, som under alle omstændigheder skulle afklares i forbindelse med arbejdets udførelse. Klageren har endvidere anført, at risikoen for, at udbudsbetingelser er uklare og/eller ufyldstgørende, påhviler udbyderen, og at indklagede i den aktuelle situation på baggrund af de uklare og ufyldstgørende udbudsbetingelser har været forpligtet til at søge rækkevidden af klagerens præciseringer afklaret. Klageren har vedrørende de enkelte punkter i påstanden henvist til det, der er anført i klagerens skrivelse af 21. august 1998 til selskabets advokat.

Indklagedes har gjort gældende, at de pågældende bestemmelser i klagerens tilbud efter deres indhold er forbehold, og at det derfor har påhvilet indklagede at prissætte dem. Indklagede har nærmere anført, at det ikke efter EU-udbudsreglerne påhviler en udbyder at søge uklarheder i tilbud afklaret, men at klageren, hvis selskabet anså enkelte tekniske beskrivelser i udbuds-

betingelserne for uklare eller ufyldstgørende, derimod havde mulighed for at søge disse spørgsmål afklaret, inden selskabet afgav sit tilbud. Indklagede har i øvrigt anført, at der ikke på de pågældende punkter var uklarhed i udbudsbetingelserne, og at der i øvrigt skal overlades en udbyder en vid skønsmargin såvel ved vurderingen af, om bestemmelser i tilbud må anses som forbehold, som ved prissætningen af forbehold. Indklagede har vedrørende de enkelte punkter i påstanden henvist til det, der er anført i indklagedes tekniske rådgivers skrivelser af 17. juli 1998 og 7. september 1998.

Klagenævnet udtaler:

#### Ad påstand 1.

Efter formuleringen af forbeholdet omfatter det alene Entreprenørforeningens standardforbehold af november 1995 med de 8 faglige standardforbehold, men derimod ikke alle andre standardforbehold eller individuelle forbehold, som kunne forekomme i forbindelse med en entreprise som den aktuelle. Den omstændighed, at Kai Andersen A/S som bilag til tilbudet alene vedlagde det faglige standardforbehold vedrørende »Tagdækningsarbejde«, indbærer ikke, at alene dette faglige standardforbehold og ikke de øvrige 7 standardforbehold indgår som en del af tilbudet.

Klagenævnet har gennemgået de 8 faglige standardforbehold med henblik på en vurdering af, hvilke konsekvenser disse forbehold må antages at kunne få i forbindelse med en entreprise som den aktuelle, og det er Klagenævnets vurdering, at disse forbeholds rækkevidde ikke i relation til den aktuelle entreprise er uoverskuelig, men at forbeholdene tværtimod må antages kun at kunne få meget begrænset økonomisk betydning. Indklagede har således ikke på grund af dette forbehold været forpligtet til ved tildeling af ordren at bortse fra tilbudet fra Kai Andersen A/S, og påstand 1 tages derfor ikke til følge. Det er i øvrigt Klagenævnets vurdering, at indklagedes prissætning af forbeholdet til 0 kr. ikke indeholder en sådan fejlbedømmelse af forbeholdets økonomiske betydning, at der som følge heraf er tale om en tilsidesættelse af Bygge- og anlægsdirektivet.

#### Ad påstand 2.

EU-udbudsreglerne om offentlige udbud, hvor tildelingskriteriet er »laveste pris«, indebærer ikke, at en udbyder fuldstændig er afskåret fra, efter at beslutningen om, hvilken tilbudsgiver der skal indgås kontrakt med, er truffet, og efter at denne beslutning er meddelt den pågældende tilbudsgiver, at forhandle med den pågældende tilbudsgiver om fastsættelsen af kontraktsvil-

kårene i den kontrakt, der skal indgås. Klagenævnet lægger efter det oplyste til grund, at forhandlingerne mellem indklagede og Kai Andersen A/S om ændring af kontraktvilkåret vedrørende Entreprenørforeningens standardforbehold fandt sted i tiden efter, at indklagede havde besluttet, at der skulle indgås kontrakt med Kai Andersen A/S, og efter at indklagede havde meddelt Kai Andersen A/S denne beslutning. Det kan endvidere konstateres, at der i forhold til tilbudet er tale om en ændring til skade for tilbudsgiveren. Efter indholdet af den pågældende bestemmelse i tilbudet og indholdet af den ændring af vilkårene, som forhandlingen tilsigtede og resulterede i, har indklagede ikke ved sin forhandling med Kai Andersen A/S tilsidesat EU-udbudsreglerne. Denne påstand tages derfor heller ikke til følge.

### Ad påstand 3.

Klagerens påstand 3 er uklar, idet det ikke af påstanden fremgår, i hvilke retlige relationer indklagede skal være »afskåret fra .....at påberåbe sig« de pågældende 4 bestemmelser i klagerens tilbud. Det er således ikke muligt for Klagenævnet at vurdere, om Klagenævnet ved en stillingtagen til påstanden vil træffe afgørelse om spørgsmål, der ligger uden for Klagenævnet kompetence, som denne er fastlagt i lov om Klagenævnet for Udbud § 1. Klagenævnet afviser allerede af denne grund påstand 3.

### Ad påstand 4 og 5.

Klagenævnets opgave som tilsynsmyndighed vedrørende EU-udbudsreglerne er at tage stilling til, om udbyderne ved deres afgørelser har tilsidesat disse regler og øvrige relevante fællesskabsretlige regler. Ved denne vurdering bygger Klagenævnet på det grundlag, som udbyderne havde, da de traf de pågældende afgørelser, og den omstændighed, at en udbyder, da afgørelsen blev truffet, f.eks. ikke tillagde en bestemmelse i et tilbud betydning, afskærer ikke Klagenævnet fra at inddrage den pågældende bestemmelse i sin vurdering, hvis Klagenævnet anser den for relevant. Det følger heraf, at Klagenævnet ved sin afgørelse i denne sag ikke er bundet til at prissætte de 4 bestemmelser i klagerens tilbud, der er anført i påstand 5, til 0 kr. , blot fordi indklagede ved sin prissætning i forbindelse med sin vurdering af, hvilket af de 4 tilbud der var det billigste, prissatte dem til 0 kr.

Når en tilbudsgiver tager et forbehold i et tilbud, bærer tilbudsgiveren i relation til anvendelsen af EU-udbudsreglerne som udgangspunkt risikoen for, at forbeholdet på grund af den måde, hvorpå det er udformet, giver udbyderen anledning til rimelig tvivl om forbeholdets rækkevidde. Tilsvarende bærer en tilbudsgiver risikoen for, at et tilbud indeholder en bestemmel-

se, som giver udbyderen anledning til rimelig tvivl med hensyn til, om EU-udbudsreglerne om forbehold skal finde anvendelse på bestemmelsen, eller om bestemmelsen blot må anses for en teknisk præcisering vedrørende en detalje i udbudsbetingelserne. Dette udgangspunkt må dog modificeres, når det konstateres, at de bestemmelser i udbudsbetingelserne, som bestemmelsen i tilbudet refererer til, er uklare, men dog ikke vedrører et så væsentligt punkt, at tilbudsgiveren burde have søgt denne uklarhed afklaret, forinden tilbudet blev afgivet.

Ad påstand 4, b.

Den pågældende bestemmelse i klagerens tilbud er efter sit indhold et forbehold, og der er ikke grundlag for at antage, at indklagede ikke har prissat forbeholdet korrekt.

Ad påstand 4, c.

Efter indholdet af bestemmelsen i klagerens tilbud vedrørende vandtæt afdækning af tag m.v. i byggeperioden sammenholdt med de beskrivelser af kravene til afdækning, der findes i udbudsbetingelserne, har indklagede haft sagligt grundlag for at vurdere den pågældende bestemmelse i klagerens tilbud som et forbehold. Indklagede har derfor ikke handlet i strid med EU-udbudsreglerne ved i forbindelse med sin vurdering af klagerens tilbud at anse denne bestemmelse i tilbudet som et forbehold og ved som sket at prissætte dette forbehold til 75.000 kr.

Ad påstand 4, f.

Den pågældende bestemmelse i klagerens tilbud er ikke efter sit indhold et forbehold. Indklagede har derfor handlet i strid med EU-udbudsreglerne ved at anse bestemmelsen som et forbehold og prissætte den.

Ad påstand 4, g.

Udbudsbetingelserne indeholder ikke nogen begrænsning af omfanget af ydelserne prøve på system og prøve på montering, og den beløbsmæssige begrænsning til 50.000 kr. excl. moms, som klageren har anført i sit tilbud, er på denne baggrund ikke et forbehold. Indklagede har derfor handlet i strid med EU-udbudsreglerne ved at anse bestemmelsen som et forbehold og prissætte den.

Ad påstand 5, h og k.

Efter indholdet af de 2 bestemmelser i klagerens tilbud må disse bestemmelser forstås som præciseringer af løsningsmetoder vedrørende F 30-par-

tierne, som muligt er mere hensigtsmæssige end de metoder, der er anvist i udbudsbetingelserne, og Klagenævnet lægger til grund, at bestemmelserne ikke vil medføre ekstraomkostninger, som ikke under alle omstændigheder ville opstå ved den konstruktion, der er valgt i udbudsbetingelserne. Bestemmelserne i klagerens tilbud er derfor ikke forbehold, og indklagede har handlet i strid med EU-udbudsreglerne ved at anse bestemmelserne for forbehold og prissætte dem.

Ad påstand 4, a, d, og e og påstand 5, i og j.

De pågældende bestemmelser i klagerens tilbud vedrører tekniske detaljer i udbudsbetingelserne, som har kunnet give tilbudsgivere anledning til tvivl om, hvorledes indklagede har ønsket entreprisen udført. På denne baggrund kan de anførte 5 bestemmelser i klagerens tilbud ikke anses for forbehold, men må naturligt forstås som reservationer over for de pågældende uklarheder i udbudsbetingelserne. Indklagede har derfor handlet i strid med EU-udbudsreglerne ved at anse bestemmelserne som forbehold og prissætte dem.

Herefter bestemmes:

Indklagede, Forskningsministeriet, har handlet i strid med Bygge- og anlægsdirektivet ved at anse følgende bestemmelser i klagerens tilbud som forbehold og som følge heraf at have prissat dem:

- a. »Drypnåse udføres i ubehandlet 2 mm rustrit stål« – prissat til 5.000 kr.
- d. »Der er ikke røgventilation til type 7« – prissat til 5.000 kr.
- e. »Der udføres røg-komfortventilation på i alt 6 topstyret udadgående vinduer i type F 10 og F 12 fordelt med:  
4 stk. tandemkædemoter  
2 stk. solokædemotor « – prissat til 0 kr.
- f. »at underlagskonstruktion for teglsten er en systemleverance i stål og aluminium i henhold til MH-standard« – prissat til 0 kr.
- g. »at prøver og Mock-up er indregnet med i alt kr. 50.000,00 excl. moms.« – prissat til 0 kr.
- h. »F 30-partier udføres i system Fw 50 med indbygget stålkonstruktion i princip som vist på vedlagte MH-skitse 1138-10« – prissat til 0 kr.
- i. »Tilsætninger og sålbænke udføres i 2 mm. bukket aluminium« – prissat til 0 kr.
- j. »Kun facadedør i stueetagen forsynes med el-slutblik og karmdørlukker« – prissat til 0 kr.
- k. »at F 30-partier som vist og beskrevet på vedlagte MH-skitse nr. 1138-

10 kan godkendes af de lokale brandmyndigheder« – prissat til 0 kr.

Indklagede, Forskningsministeriet, skal i sagsomkostninger til klageren, Marius Hansen A/S, betale 25.000 kr., der betales inden 14 dage efter modtagelsen af denne kendelse.

Klagegebyret tilbagebetales klageren.

Carsten Haubek

Genpartens rigtighed bekræftes.

Joan Bach  
kontorfuldmægtig